

Trable hlavního města

Zatímco všechny evropské metropole mají nižší úroveň nezaměstnanosti, než je celostátní průměr, existuje jedna výjimka. Tou je hlavní město Německa Berlín. Nezaměstnanost je zde oproti zbytku země více než dvojnásobná. Současná situace má kořeny v konci druhé světové války, kdy bylo město z 90 % zničeno spojeneckým bombardováním a průmysl prakticky přestal existovat. „Další ránu berlínskému průmyslu zasadil vznik dvou německých republik v roce 1949 a stavba zdi v roce 1961,“ konstatuje pracovník Německého institutu pro ekonomický výzkum Dieter Vesper. V západní části muselo být postaveno nové letiště, i pouhé telefonování přes hranice byl problém. „Aby se v obou částech města udrželi obyvatelé a aspoň nějaký hospodářský život, plynuly do něj z obou republik značné subvence,“ říká Vesper. Na východě byly uměle zvyšovány platy, na západě fungovaly daňové úlevy, díky kterým byl pak čistý plat Západoberlíňanů o 15 % vyšší než ve Spolkové republice.

Po sjednocení se situace změnila. Daňové úlevy, subvence a umělé zvyšování platů byly zrušeny. Ve východní části je nahradily miliardové dotace ze západu. To však nestačilo a Berlín se navíc zadlužil. „Po sjednocení jsme

očekávali velký ekonomický boom, město počítalo s přílivem obyvatel a investovalo do výstavby bytů,“ říká mluvčí berlínského senátu Günter Kolodziej. Jenže boom nenastal a ani očekávaný přesun vládních úřadů z Bonnu se nekonal. Ve městě nad Sprévu se nakonec usadilo jen vedení úřadů, většina zaměstnanců zůstala v Porýní. Vzniklo pouhých 800 nových pracovních míst.

„Rozpočet města s 17,9 miliardy příjmu a dvacetimiliardovými výdaji je dnes tak napjatý, že Berlín se ocitl v začarovaném kruhu. Nemůže investovat do infrastruktury, bez jejího zlepšení ale nepřijdou investoři a nezvednou se příjmy z daní do městské pokladny,“ vysvětluje Vesper. Radnice to řeší dvěma způsoby: snaží se ušetřit v rozpočtu města – omezeny byly dotace na operu a po dohodě s odbory i platy pracovníků veřejných služeb. Zároveň chce Berlín zatraktivnit pro investory. Pro podnikatele zřídila agenturu, která jim na jednom místě vyřídí všechny náležitosti spojené se založením nové firmy, podporuje rozvoj turismu.

I když nezaměstnanost zatím neklesá, úsporná opatření se alespoň příznivě projevila na městské pokladně. Za poslední dva roky se snížil schodek téměř o polovinu a v roce 2008 počítá Berlín dokonce s přebytkem.

Jan Kout

Autor je studentem Evropské univerzity Viadrina ve Frankfurtu nad Odrou.